

Basına ve Kamuoyuna

MESLEK HASTALIKLARI HASTANELERİ KAPATILAMAZ

Türkiye’de 1945 yılında kurulan İşçi Sigortaları Kurumu sadece iki sigorta alanını kapsadı; İş kazaları ve meslek hastalıkları sigortası ile analık sigortası. İstanbul ve Ankara’da İşçi Sağlığı Dernekleri’ne ait iki hastane İşçi Sigortaları Kurumu’na devredildi. Elimizde yeterli bilgi olmasa da en azından hastalık sigortası hayata geçirilene, yani 1950 yılına kadar söz konusu iki hastanenin meslek hastalıkları alanında hizmet ürettiği düşünülebilir.

Ancak 1970’lerin başlarına gelindiğinde özelleşmiş meslek hastalıkları hastanelerinin gerekliliğine vurgu yapılmaya başlanması, var olan hastanelerin hastalık sigortası yükü altında meslek hastalıkları konularını ihmal etmek zorunda kaldıklarını düşündürmektedir:

Meslek Hastalıkları Hastaneleri resmi olarak Engin Tonguç, Haldun Sirer ve Çağlar Kırçak gibi hekimlerin öncülüğünde 1978 yılında kuruldu. Döneminde Avrupa’nın belki de en güçlü kadroları ve teknolojisine sahip yapılar olarak çalışmaya başladılar.

İstanbul Meslek Hastalıkları Hastanesi Kartal binasında Haldun Sirer’in başhekimliğinde mesleki rehabilitasyon çalışmaları da yürütüyordu. Ankara Meslek Hastalıkları Hastanesi Konur Sokak’ta Çağlar Kırçak’ın başhekimliğinde 300’den fazla personeliyle çalışıyordu. Bu iki hastane kendilerine özgü “koruyucu hekimliği” önceleyen mevzuatlarıyla kurulmuşlardı. Kadrolarında yer alan ve sadece bu hastanelere özgü mühendisler ve hekimlerle tüm Türkiye’yi kapsayan saha çalışmaları gerçekleştiriliyor, SSK Tıp Kongreleri’nde bilimsel sunumlarıyla öne çıkıyorlardı. Henüz yeni kurumlar olmasına rağmen Türkiye’de endüstriyel toksikoloji alanında özellikle çözücü etkilenmeleri ve ağır metal zehirlenmelerine yönelik uluslararası katkı gücü olan çalışmalar yapıyordu.

İş psikolojisi, solunum fonksiyonları laboratuvarları, endüstriyel toksikoloji laboratuvarı, işitme fonksiyonları laboratuvarı, iş hijyeni laboratuvarı gibi ülkenin henüz tek örneği olan laboratuvarlar içeriyorlardı. 1970’li yıllarda dahi akü fabrikalarında kurşun zehirlenmelerine, döküm atölyeleri ve madenlerde silikozis sorununa, ayakkabı imalatı ve metal eşya üretiminde çözücü zehirlenmelerine, radyoaktif etkilenmelere, mesleki kanserlere müdahale ettiklerine dair çok sayıda yayın ve bilgi bulunmaktadır.

Hastaneler ilk büyük darbeyi 1980 açık faşist müdahale yıllarında aldılar. Geniş kitlelerin ekonomik ve sosyal hakları kısıtlanırken “işçinin sağlığı” temelli bir yapılanmanın darbe yememesi düşünülemezdi. Süreçten, personellerinin %80’inin ellerinden alınması, mesleki rehabilitasyon ünitelerinin kapatılması, denetim yetkilerinin ellerinden alınmasıyla kurtulamadılar her iki hastanede örneği az görülen

biçimde cezalandırıldılar; Ankara Meslek Hastalıkları Hastanesi o dönem için şehrin dışında görülen Güvercinliğe, İstanbul Meslek Hastalıkları Hastanesi var olan binasının beşte biri boyutlarında Süreyyapaşa Hemşire Okulu'na sürüldü. Ancak 1980 darbe döneminde dahi kapatılmadılar.

1998 yılındaki "İşçi Sağlığı ve İş Güvenliği Kongresi" her iki hastane içinde bir sahaya dönüş noktası oldu. Hastaneler tekrar teknoloji yatırımları ve personel desteği almaya başladılar. İş psikolojisi, endüstriyel toksikoloji, solunum fonksiyonları laboratuvarları günün teknolojisine uygun biçimde yenilendi ve Ankara Meslek Hastalıkları Hastanesi yeni binasına taşındı. Ancak saldırıların başlaması gecikmedi. Kısa süre içerisinde Ankara Meslek Hastalıkları Hastanesi gereği olmadığı halde "diğer hastalarında" kabul edildiği bir hastaneye çevrildi. Kar etmiyor olma garip bahanesiyle defalarca kapatılma söylentileri çıktı ve her seferinde duyarlı sendika, meslek odaları ve sivil toplum kuruluşlarının desteğiyle korunabildiler.

Son 5 yılda Ankara Meslek Hastalıkları Hastanesinin tüm laboratuvarları ve önemli kadroları dağıtılarak kapatıldı. Neden yapıldığı anlaşılmamakla birlikte bir yıla yakın kapalı kalan hastane tekrar açıldı ancak işlevsiz, laboratuvarız ve amaçsız olarak. Sürekli eksiklerinin giderileceği ifade edilmekle birlikte halen genel hastane rolü ağırlıklı olarak sürdürülmektedir.

İstanbul Meslek Hastalıkları Hastanesi hiçbir anlamlı gerekçe gösterilmeden Süreyyapaşa Eğitim Araştırma Hastanesinin bünyesine katıldı. Müstakil hastane özellikleri gasp edildi ve alan hâkimiyetini yitirmesi sağlandı. Ekiplerinin sahaya çıkması yasaklandı. Bu gün kalan işlevlerini de sekteye uğratacak bir büyük darbe daha vuruluyor. 1986 yılından bu yana kullandığı bina Süreyyapaşa Hastanesi tarafından işgal edilmektedir. Süreyyapaşa Hastanesinin deprem güçlendirme çalışmaları bahane edilerek **çok ilaca dirençli tüberküloz** kliniği meslek hastalıkları binasına taşınmak isteniyor. Öncelikle Süreyyapaşa Hastanesinin deprem güvenliği olmayan binalara sahip olduğu 15 yıldır bilinen bir gerçek. Bu süre içerisinde il yöneticileri tüm uyarılara rağmen gerekli önlemleri almadılar. Örneğin blokların sırayla güçlendirilmesi ya da yeni binaların yapılması önerileri sürekli sümen altına atıldı. Hatalı yönetimlerin yol açtığı sorunun bedeli işçi sağlığına ödetilmeye çalışılıyor. İstanbul Meslek Hastalıkları Hastanesinin binası büyük kısmı hastanenin öz kaynaklarından karşılanarak 2010 yılında güçlendirilmişti. Yani son yıllarda sıkça rastlandığı gibi başarı cezalandırılıyor başarısızlıksa ödüllendiriliyor.

Ayrıca bulunan çözüm aslında işçi düşmanlığı, bağcı dövmek niyetinin açık ifadesi; sadece 70 yataklı bina Süreyyapaşa gibi 600 yataklı dev bir hastanenin yarasına merhem olamayacaktır. Türkiye'de 300'ü İstanbul'da 1500'den fazla hastane bulunmakta. İstanbul hastanelerinin 50.000 yatağı için yatak doluluk oranı %50'nin altındayken ve Heybeliada Sanatoryumu boş tutulurken Meslek Hastalıkları Hastanesine göz dikilmesi art niyettir. Çok ilaca dirençli tüberküloz kliniğinin taşınmaya çalışılmasıysa başlı başına düşünülmezsizin atılan bir adım olduğunu göstermektedir. İstanbul Meslek Hastalıkları Hastanesi silikozis vakalarının halen başvurduğu bir hastanedir ve aynı zamanda her yıl binlerce işe giriş ve periyodik muayene için tetkik yani sağlıklı insan başvurusu almaktadır. Silikozis vakalarının tüberküloza yatkınlığı zaten zarar görmüş akciğerleri düşünülünce ölümcül sonuçlar

doğuracaktır. Sağlıklı insanlarla, dirençli tüberküloz vakalarının aynı çatı altında değerlendirilmesi, Türkiye’de sadece bu hastanede gerçekleştirilen ağır metal zehirlenmeleri tedavisi için dahi yatak ayrılmaması da sayılırsa bir seferde üç önemli toplum sağlığı hatası başarılmaktadır. Oysa yıllardır atıl durumda kalan Heybeliada Sanatoryumunun en azından belli bir bölümü hızla onarılarak dirençli tüberküloz vakaları için tahsis edilebilir.

Meslek Hastalıkları Hastaneleri bilinçli, özverili hekimlerin, mühendislerin, işçilerin, sendikacıların çabalarıyla ayakta kalmış ve sayısız insanın hayatına dokunmayı başarmıştır. En altta kalanları, sadece ekonomik sömürüye uğrayanları değil, sağlığı dahi vahşice sömürülenleri, iş cinayetlerine uğrayanları korumaya çalışan bir sağlık kuruluşudur. Meslek Hastalıkları Hastaneleri öyle hastanelerdir ki destekçileri ya da çalışanları kendilerini siyasi yelpazenin neresinde tanımlarsa tanımlasınlar en altta kalanların yanındadırlar. Hekimler, mühendisler, işçiler, sendikacılar, çalışanlar bunu yaparken bir memurunun ifade ettiği gibi “işçi sınıfı için, allah rızası için, halk için” çalışmışlardır.

Bir tarih, güçlü bir kurumsal kültür ortadan kaldırılıyor. İstanbul’un tek meslek hastalıkları hastanesi, işçi sağlığı alanında koruyucu hekimliğe destek veren tek hastanesi ortadan kaldırılıyor. Bilinçli kurumsal işverenin, işçinin hastanesi ortadan kaldırılıyor. İş kazaları ve meslek hastalıkları her yıl binlerce insanın ölümüne, sakatlanmasına yol açarken çözüm bulmak adına çaba harcayan bir kurum ortadan kaldırılıyor.

Ama ant olsun ki o hastaneleri bu ülkenin, insana duyarlı, hayata saygı duyan işvereni, işçisiyle, hekimi, sağlık çalışanlarıyla, memuru bürokratiyle, bilim insanlarıyla, siyasetçisiyle tekrar kuracağız. Daha güçlü kuracağız...

İstanbul Tabip Odası

Kocaeli Tabip Odası

DİSK

KESK İstanbul Şubeler Platformu

İstanbul İşçi Sağlığı İş Güvenliği Meclisi

İşyeri Hekimleri Derneği